

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС КРИМІНАЛІСТІВ

НОВЕ СТОЛІТТЯ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВИХ НАУК

Liber Amicorum
на честь академіка В. Ю. Шенітька

Монографія

Харків
«Право»
2026

УДК 343.9
Н75

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 3 від 23 жовтня 2025 р.)
та бюро президії Національної академії правових наук України
(постанова № 237/1 від 19 листопада 2025 р.)*

Нове століття криміналістики та судових наук : Liber Amicorum Н75 на честь академіка В. Ю. Шепітька : монографія / [за ред. М. В. Шепітька] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Нац. акад. прав. наук України ; Міжнар. конгрес криміналістів. – Харків : Право, 2026. – 864 с. : іл.

ISBN 978-617-8617-76-9

Монографія підготовлена на честь академіка Валерія Шепітька у форматі Liber Amicorum. Творчий колектив колег, друзів та учнів В. Ю. Шепітька здійснили спробу зафіксувати свої погляди на розвиток криміналістики та судових наук у сучасному світі крізь призму його публікацій та наукової активності. У книзі представлено особливості взаємодії між ним і його колегами, друзями та учнями. У роботі також публікується біографія В. Ю. Шепітька, список його публікацій, перелік учнів, що формують наукову школу криміналістики та судових наук, а також окремі схеми, таблиці та ілюстрації.

Для студентів, аспірантів, докторантів, викладачів закладів вищої освіти, працівників органів правопорядку та суду, адвокатів, а також усіх, хто цікавиться сучасними дослідженнями криміналістики й судових наук.

УДК 343.9

- © Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2026
- © Національна академія правових наук України, 2026
- © Міжнародний конгрес криміналістів, 2026
- © ТОВ «Видавничий дім «Право», 2026

ISBN 978-617-8617-76-9

Зміст

Передмова / Михайло Шепітько.....	25
Переднє слово / Анатолій Гетьман	29
Вступнє слово / Володимир Журавель.....	32

Вітальні слова

Сергій Ківалов

Dives est, qui sapiens est – той багатий, хто мудрий	34
---	-----------

Ніна Кайзер

До Вашого 65-річчя – <i>ad multos annos!</i>	37
---	-----------

Томас Е. Гундлах

Вітання для Liber Amicorum на честь проф. др. Валерія Шепітька з нагоди його 65-річчя	39
--	-----------

Рафал Цесля

Найщиріші вітання та найглибша подяка	41
--	-----------

Ярослав Лазур

Справа усього життя	43
----------------------------------	-----------

Юрій Барабаш

Вітання зі славним ювілеєм	45
---	-----------

Життєвий і творчий шлях академіка Валерія Шепітька.....	47
--	-----------

Розділ I

Нотатки колег, друзів та учнів про академіка Валерія Шепітька

1.1. *Галина Авдєєва*

Вагомий внесок професора В. Ю. Шепітька у розвиток криміналістики та юридичної психології.....	57
---	-----------

1.2. *Вікторія Алексєйчук*

Видатний учений-криміналіст ХХІ століття Валерій Юрійович Шепітько очима учнів.....	63
--	-----------

1.3. *Владислава Батиргарєєва*

Хай живе криміналістика!	73
---------------------------------------	-----------

1.4. *Юрій Баулін*

В. Ю. Шепітько – професіонал, колега, товариш	79
--	-----------

1.5. *Василь Білоус*

Штрих до портрету проф. В. Ю. Шепітька з аероперспективи	83
---	-----------

1.6. *В'ячеслав Вапнярчук*

Валерій Юрійович Шепітько – перший керівник в моєму «юридичному житті»	84
---	-----------

1.7. *Олеся Ващук*

Професор Шепітько: коли легенда стає великим другом	89
--	-----------

ВІТАЛЬНІ СЛОВА*

DIVES EST, QUI SAPIENS EST – ТОЙ БАГАТИЙ, ХТО МУДРИЙ¹

Наукова монографія *Liber Amicorum*, підготовлена колективом авторів-представників кращих криміналістичних шкіл України та Європи. Вона є важливим виданням, яке видано на честь відомого криміналіста, академіка Валерія Шепітька. Монографія відображає не тільки внесок ювіляра в розвиток теорії та практики протидії злочинності, розбудови України як незалежної, правової та демократичної держави, але й фіксує розвиток криміналістики в сучасному технологічному світі. Не випадково наукове видання отримало назву «Нове століття криміналістики та судових наук».

Liber Amicorum на честь академіка Валерія Шепітька є ще свідченням давньої дружби між відомими в Україні та закордоном харківської, київської та одеської криміналістичних шкіл – Віктора Колмакова, Віолетти Коновалової, Ігора Постіки, Валерія Шепітька, Валерія Тищенко, Юрія Алєніна, Лариси Аркуші, Олени Цільмак та ін. Багато в чому ці наукові школи мають спільні корені та постійну взаємну підтримку. Нас об'єднують єдині цілі в підготовці кращих юридичних кадрів, спільні наукові дослідження, досягнення та науково-практичні заходи, вектор розвитку наших навчальних закладів. Тому логічною є й участь як співавторів відомих представників криміналістичних шкіл в даному виданні *Liber Amicorum*, яке з латини перекладається як «Книга Друзів».

Академік Валерій Шепітько – знаний криміналіст, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академік-секретар відділення кримінально-правових наук Національної академії правових наук України, президент Міжнародного конгресу криміналістів відзначає 65-річний ювілей. В Україні та закордоном Вас знають

* Greetings.

¹ Dives Est, Qui Sapiens Est – The One Who Wise is Rich.

як талановитого вченого та педагога, мудрого керівника, професійного юриста та організатора, громадського діяча.

Харківська, київська, одеська правові школи знають Вас як великого друга та цінують як висококваліфікованого фахівця в криміналістиці, судовій експертизі та юридичній психології, наставника для тисяч випускників, що вже стали практикуючими юристами, щиро, чуйно, відповідальну та порядну людину, яка може пишатися набутим досвідом, професійними успіхами та досягненнями. Ваша наукова принциповість, уміння мислити критично та креативно, завжди вели уперед, допомагали у вирішенні складних теоретичних та практичних завдань. Завдяки наполегливій творчій праці, відповідальному відношенню до роботи Ви здобули заслужену повагу серед колег, студентів, представників юридичної спільноти. Ваша енергійність, людяність, відданість криміналістиці є гідним прикладом для усіх, хто має честь бути з Вами знайомим.

Ви ніколи не зупиняєтеся на досягнутому, завжди сповнені творчими ідеями, постійно ставите перед собою нові цілі та гідно їх досягаєте. Закінчивши з відзнакою у 1986 р. Харківський юридичний інститут, Ви віддаєте всього себе науковій та педагогічній діяльності Національному юридичному університету імені Ярослава Мудрого (стажист-дослідник, асистент, доцент, професор, завідувач) та Національній академії правових наук України (завідувач лабораторії, академік-секретар відділення). За ці роки Ви блискуче захистили кандидатську та докторську дисертації, опублікували понад 600 публікацій з криміналістики, судової експертизи та юридичної психології, підготували 35 кандидатів та 4 докторів юридичних наук, створивши таким чином власну наукову школу криміналістики.

Ваша самовіддана праця високо оцінена присвоєнням звання Заслуженого діяча науки та техніки України, Державною премією України в галузі науки та техніки. Вашими силами розбудовувалася кафедра криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, готувався чинний Кримінальний процесуальний кодекс, Закон України «Про судову експертизу», створювався Міжнародний конгрес криміналістів, друкувалися відомі фахові видання – міжнародний науково-практичний юридичний журнал «Криміналіст першодрукований» та збірник наукових праць «Теорія та практика судової експертизи та криміналістики».

У Вашому житті було чимало випробувань, але вони тільки загартовували і сприяли досягненню цілей життя. Ваша наукова та практична діяльність – це приклад сумлінного служіння ідеалам науки, держави та суспільства. Ваша енергія заряджає кожного з послідовників на благі справи, а високий професіоналізм і працездатність створюють підґрунтя для нових творчих пошуків та досягнень.

Вельмишановний Валерію Юрійовичу, колективи Національного університету «Одеська юридична академія» та Київського університету інтелектуальної власності та права щиро бажають Вам міцного здоров'я, довголіття, натхнення, оптимізму, нових творчих ідей та плідних здобутків! Мирного неба над головою!

Сергій КИВАЛОВ,
*доктор юридичних наук, професор, академік Національної
академії правових наук України, Президент Національного
університету «Одеська юридична академія», Президент Київського
університету інтелектуальної власності та права, Заслужений
юрист України*¹

¹ Serhii Kivalov – Full Doctor of Law, Professor, Academician of National Academy of Legal Sciences of Ukraine, President of National University «Odesa Law Academy», President of Kyiv University of Intellectual Property and Law, Honoured Lawyer of Ukraine.